

Вирощуємо суницю садову

Висока якість розсади є одним із визначальних чинників продуктивності плантацій

Юрій Гуменюк

асистент кафедри механізації та електрифікації сільськогосподарського виробництва Білоцерківського національного аграрного університету

Варто зауважити й звернути увагу на посадковий матеріал і його якість. Саме висока якість розсади є одним із визначальних чинників продуктивності плантацій. У нашій країні вона довгий час визначалася за кількістю листя й довжиною кореневої системи, або ж на неї взагалі не звертали уваги. Але вже у 80-х рр. минулого століття якість розсади почали оцінювати за діаметром різка (не менше як 6–8 мм), довжині коренів (більше як 6 см) і кількістю листків (не менше як 2–3 справжніх і 1–2 молодих). В інших країнах найважливіший показник якості розсади є діаметр стебла. У Голландії, наприклад, розсада з діаметром стебла меншим за 8 мм для закладання насаджень взагалі не використовується. Як показали численні дослідження, розсада з діаметром центрального стебла більшим за 15 мм і бічними розгалуженнями-ріжками з верхівковими генеративними бруньками забезпечує можливість однорічної культури й значно підвищує продуктивність насаджень 2–3-річної експлуатації. Особливе значення надається оздоровленню розсади. Насадження, закладе-

ні безвірусними саджанцями, зазвичай в 1,5–2 рази продуктивніші. Як посадковий матеріал у виробництві досить часто використовують заморожені саджанці — так звану розсаду фріго. Вона придатна для садіння практично протягом усього сезону (з кінця березня по серпень), оскільки її можна тривалий час зберігати в холодильнику за температури $-1\text{ }^{\circ}\text{C}$ й транспортувати на значні відстані. Фактично весь посадковий матеріал іноземного походження завозять в Україну у вигляді фріго-саджанців. Часто пропонують і використовують також касетні саджанці суниць, хоча вони дорожчі, ніж

фріго-розсада навіть імпортного походження. Їх складніше транспортувати, а репродукція часто не відповідає заявленій, особливо, якщо ці саджанці вирощують в Україні.

За офіційними даними, середня врожайність суниць садових в Україні становить 10–14 т/га. Водночас окремі виробники за дотримання технології та використання оздоровленого посадкового матеріалу сучасних сортів отримують до 20 т/га і більше. Урожайність ремонтантних сортів значно відрізняється в різних регіонах і в різних виробників і становить від 20 до 40 т/га.

Закладання плантацій

Під промислові посадки суниць садових вибирають рівні майданчики й пологі від 6 до 7° також на схилах із рівнем залягання ґрунтових вод, які мають бути не ближче ніж

0,6–0,8 м до поверхні. За відсутності природного захисту від вітрів навколо таких майданчиків створюють захисні продувні смуги. У зонах Полісся та Лісостепу України під суницю відводять захищені майданчики без блюдець, рівні або з невеликим ухилом від 2 до 5°. У зоні Лісостепу для вирощування цієї культури придатні різні типи ґрунтів легкого і середнього гранулометричного складу, всі типи чорноземів, дерново-підзолисті, світло-сірі, сірі та темно-сірі опідзолені ґрунти з рівнем кислотності $pH\ 5\text{--}6,3$. На обраних площах відповідним обробітком ґрунту знищують бур'яни. Зокрема, парові поля 5–6 разів культивують і дискують, а якщо вони дуже засмічені, обробляють гербіцидами. За наявності личинок хруща й дротяників уносять 1500–2000 л/га аміачної води. Суниця досить вимоглива до елементів мінерального

Як посадковий матеріал у виробництві досить часто використовують заморожені саджанці — так звану розсаду фріго. Вона придатна для садіння практично протягом усього сезону (з кінця березня по серпень)

Вигляд гряди після простилання поливної стрічки та поліетиленової плівки

Під'єднання поливної стрічки до центральної магістралі

живлення: за врожайності 108 ц/га вони виносять із ґрунту 156 кг азоту, 34,6 — P_2O_5 і 71,5 кг K_2O . Тому перед закладанням посадок слід внести потрібну кількість добрив, урахувавши природну родючість ґрунту і сівозміню. Фахівці Українського науково-дослідного інституту садівництва рекомендують після збирання попередника чорного пару на чорноземних, темно-сірих опідзолених і подібних до них за родючістю ґрунтах уносити 60–80 т/га гною або 80–100 т/га торфоперегнійного компосту та 90–120 кг/га фосфору і калію, а на дерново-підзолистих норму компосту збільшувати до 100–120 т/га. Навесні вологу закривають і готують до садіння розсади.

Найпоширеніше вирощування суниць на грядках, вкритих мульчувальною плівкою. Ця технологія має кілька переваг, найважливіші з яких — зниження випаровування вологи, краще прогрівання ґрунту, відсутність бур'янів, економія коштів на гербіциди та підвищення продуктивності культури. Садять суницю протягом усього періоду вегетації, використовуючи як щойно заготовлену розсаду, так і фрїго. Найефективніше раннє весняне садіння в кінці квітня — початку травня, оскільки у цей період рослини краще приживаються й дають урожай на наступний рік. Посадку в літній (липень-серпень), осінній (вересень — перша половина жовтня) періоди практикують в умовах достатнього водопостачання і помірного клімату, але врожай за наступної вегетації може бути нижчий або зовсім відсутній, що значною мірою залежить і від якості розсади.

Технологія вирощування. Інтенсивна технологія вирощування суниць садових характеризується використанням високих гряд, вкритих синтетичною мульчею (чорна плівка, агроволокно). Для формування гряд, укладання стрічок крапельного зрошення та накривтя їх плівкою ми вико-

Вигляд гряди після висаджування розсади

Процес формування гряди та укладання поливної стрічки та поліетиленової плівки механічним способом

Вигляд дорослої рослини

ристовували машину Naugrove, яка агрегатується з трактором МТЗ-82, з двома тяговими мостами, у якому збільшена сила тяги. З підготовленого пухкого ґрунту формують гряди, висота яких установлюється за допомогою регулівних гвинтів. Коли трактор їде на пониженій передачі на малому ході, виконується кілька операцій — простилання крапельної стрічки і з невеликим натяганням простилання мульчувальної плівки. Одночасно прикріплені сошники

з двох боків засипають ґрунт, який накриває плівку. Довжина гряд операції залежить від довжини площі поля.

Необхідна потужність трактора для такого технічного засобу становить до 100 к. с. Максимальна ширина плівки має бути не більшою за 140 см. Стрічка крапельного зрошення розстеляється посередині гряди автоматично по ходу трактора разом із плівкою. Продуктивність такої машини становить до 1 га на день. Висота гряд для садіння розсади становить 30–35 см,

Найефективніше раннє весняне садіння в кінці квітня — початку травня, оскільки у цей період рослини краще приживаються й дають урожай на наступний рік

ширина — 80–120 см, а довжина залежить від розмірів відведеного під суницю поля. Відстань між грядками — 60–70 см. Кожна гряда складається з двох рядів рослин. Відстань між рослинами в ряді — 40–45 см. Площу маркують спеціальними ручними маркерами, які складаються з шести напрямних стрижнів. Цю операцію виконують дві людини, які роблять по шість лунок одним ударом маркера, стежачи за тим, щоб не пошкодити стрічку крапельного зрошення, яка має бути посередині гряди між двома рядами (тому що вона накрита мульчувальною плівкою і її не видно). Коли зроблено всі гряди, стежимо за тим, щоб були під'єднані всі стрічки поливу до поперечної водопровідної магістралі. Після маркування потрібно зволжити ґрунт під плівкою, увімкнувши помпу крапельного зрошення. Слід відкривати крани на грядках по кілька рядів, частково відкривши перекривні крани й подати з основного рукава воду в крапельну стрічку для зволоження гряд. Кількість зволжених гряд залежить від довжини самих гряд і площі поливу. Ця операція дуже важлива, тому що кожна гряда має бути зволожена від початку до кінця. Таку операцію ми виконуємо частково, адже неможливо зволжити одночасно всю площу. Розсаду садять вручну в зроблені маркерами лунки. Важливо добре притискувати кореневу систему пальцями з чотирьох боків, щоб забезпечити її кращий контакт із ґрунтом, інакше рослини погано приживатимуться або зовсім загинуть. У нашому разі використовували розсаду в касетах, заготовлену в спеціальних маточних розсадниках. Після посадки розсади потрібно стежити, щоб вода регулярно надходила до коренів рослин, звертаючи увагу на те, щоб вона подавалася до кінця гряди, а також щоб не було перезволоження. Рослина буде в такому разі добре рости й розвиватися та буде здорова для розвитку ягід.

АС